

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ соціально-психологічної освіти та управління

КАФЕДРА аналітичної економіки та менеджменту

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент і адміністрування

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь

бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність

073 Менеджмент

(шифр і назва)

Освітня програма

«Фінансово-економічна безпека та
ризик-менеджмент» № 463 від 30.08.2016 р.

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Статус навчальної дисципліни:

обов'язкова

(обов'язкова або вибіркова)

Мова навчання:

українська

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та схвалені на засіданні
кафедри аналітичної економіки та менеджменту
протокол від 27 серпня 2020 № 1

Керівник кафедри

д.е.н., професор

(підпис)

Сергій ІВАНОВ

Дніпро – 2020

Менеджмент і адміністрування // Плани семінарських (практичних) занять для денної/заочної форми навчання. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 19 с.

РОЗРОБНИКИ:

Калініченко З.Д. - доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту

Савченко Ю.В. – доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту

Коваленко-Марченкова Є.В. - доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, РОЛЬ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Семінарське заняття № 1 2 год.

План

1. Менеджмент – система наукових знань чи мистецтво управління?
2. Взаємозв'язок між управлінням і менеджментом.
3. Менеджери та підприємці: від консерватизму до інтрапренерства.
4. Системи підготовки менеджерів у світі.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Система - це деяка цілісність, яка складається з взаємозалежних частин, кожна з яких вносить свій внесок у характеристики цілого.

Суб'єкт управління (керуюча система) – фізична особа чи організація, яка приймає рішення та керує процесами шляхом здійснення владних впливів на об'єкт управління.

Об'єкт управління (керована система) – те, на що спрямований владний вплив суб'єкту управління (інформація, люди, процеси)

Керівники вищої ланки планують діяльність організації на тривалі періоди часу.

Керівники низової ланки - утворюють організаційний рівень, який знаходиться безпосередньо над робочими та іншими працівниками (не управителями), здійснюють контроль за виконанням виробничих завдань, збирають та передають інформацію про правильність їх виконання.

Керівники середньої ланки - координують та контролюють роботу молодших керівників.

Технічні навички - навички, що охоплюють знання та майстерність у деякій спеціалізованій сфері.

Комунікаційні навички - здатність передавати й сприймати інформацію, яка забезпечує ефективність і результативність у відносинах з іншими людьми (підлеглими, керівниками, колегами та сторонніми особами).

Концептуальні навички - здатність мислити та обдумувати абстрактні ситуації, бачити організацію як єдине ціле та взаємозв'язок між її окремими підрозділами, а також визначати місце організації у середовищі, у якому вона функціонує.

Інтрапренер - особа, що здійснює підприємницьку діяльність усередині діючої корпорації і зберігає визначену незалежність. Як правило, працює в корпоративній венчурній групі.

Інтрапренерство (Intrapreneurship) I - підприємницька діяльність усередині великих організацій, коли окремий керівник чи група керівників беруть на себе роль підприємців для реалізації визначених ідей чи проектів

Інтрапренерство II - поведінковий набір керівника, який полягає у виявленні організаційних проблем, сприйнятті складних викликів та винайденні нестандартних й ефективних рішень для організаційного розвитку.

Організація - сукупність людей, об'єднаних за змістом та характером спільної діяльності, орієнтована на досягнення взаємопов'язаних специфічних цілей і на формування високоформалізованих структур.

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення

1. В чому полягає специфіка та багатогранність зміст об'єкту і предмету вивчення Менеджменту?
2. Охарактеризуйте взаємозв'язок між управлінням і менеджментом.
3. Менеджери та підприємці: від консерватизму до інтрапренерства
4. Охарактеризуйте системи підготовки менеджерів у світі, опишіть зв'язки.
5. Надайте характеристики сучасної організації. Як це явище проявляється на регіональному рівні?
6. Порівняйте ролі менеджерів в організації, виокремлюючи при цьому науковий доробок кожного.
7. Надайте характеристику методам моделювання у менеджменті: вербальне, фізичне, аналогове, математичне.
8. Надайте характеристику діалектичному, конкретно-історичному, системному підходу.
9. Назвіть основні наукові методи, які використовуються в процесі дослідження Менеджменту.
10. Системи підготовки менеджерів у світі.
11. Охарактеризуйте менеджерів та підприємців: загальне і різне.
12. Взаємозв'язок між управлінням і менеджментом.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

Підготувати тести з ключем відповідями в розрізі теми.

ТЕМА 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ

Семінарське заняття № 2 2 год.

План

1. Передумови виникнення науки управління.
2. Існуючі парадигми менеджменту.
3. Школа наукового управління.
4. Класична (адміністративна) школа.
5. Неокласична школа управління: школа людських стосунків і школа наук про поведінку.
6. Характеристики підходів до управління: кількісний, системний, процесний і ситуаційний.
7. Передумови зародження менеджменту в Україні.
8. Специфіка радянської системи управління.
9. Сучасний стан і перспективи розвитку менеджменту в Україні.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Парадигма менеджменту - основна, концептуальна модель постановки проблем і пошуку методів їх розв'язання у науці управління, яка є панівною у суспільній думці протягом певного періоду.

Автократичний стиль - поведінка керівника, який має достатньо влади для нав'язування власної точки зору своїм підлеглим.

Авторитаризм - режим правління, за якого всю чи більшу частину влади зосереджено в руках однієї особи чи групи осіб.

Адміністративна школа – розглядала побудову раціональної системи управління організацією, структурування підрозділів організації за функціональними ознаками, визначила зміст роботи керівників (загальні функції менеджменту) та засади управління працівниками (принципи менеджменту).

Адміністративно-командна система - спосіб економічної організації суспільства, за якого усі питання вирішують державні органи, а господарська діяльність повністю планується центральними органами влади.

Вертикальний розподіл праці - відокремлення діяльності з координування роботи інших людей від безпосереднього виконання робіт.

«Вузьке місце» системи - явище, коли продуктивність або потужність всієї системи обмежена продуктивністю чи потужністю декількох її елементів або наявністю чи відсутністю необхідних ресурсів.

Горизонтальний розподіл праці (спеціалізація) – розподіл всієї роботи на окремі компоненти.

Евристика - наука, що вивчає творчу діяльність, методи, які використовуються при відкритті нових концептів, ідей і розглядає взаємозв'язки між об'єктами та їх сукупностями, а також методики процесу навчання.

Евристичність – характеристика наукової концепції, коли відбувається передбачення нових, ще не відомих та не підтверджених науково фактів.

Емерджентність (системний ефект, системність) - наявність у будь-якої системи особливих властивостей, не притаманних її підсистемам, блокам чи сумі елементів, не пов'язаних особливими системоутворюючими зв'язками.

Єдиноначальність - метод управління, коли все керівництво зосереджене в руках однієї особи.

Наукова організація праці (НОП) - процес удосконалення організації праці у окремо взятому колективі на основі останніх досягнень науки та передового досвіду для найефективнішого використання матеріальних і трудових ресурсів, а також забезпечення зростання продуктивності праці. Національна економіка - це економічно й організаційно єдина система взаємопов'язаних галузей і сфер діяльності людей, яким властива відповідна пропорційність, взаємообумовлене розміщення на території, обмеженій державними кордонами.

Неокласична школа – досліджувала неекономічні мотиви поведінки працівників в організаціях; запропонувала приділяти більшу увагу налагодженню сприятливого соціально-психологічного клімату у колективах робітників, надавати працюючим людям можливості для самовдосконалення та саморозвитку, соціальної реалізації.

Непотизм – різновид фаворитизму (кумівства), який проявляється у наданні родичам або знайомим посад незалежно від їхніх професійних здібностей.

Олігархія - режим, за якого влада (політична, економічна, фінансова) належить обмеженому колу осіб, як правило, поєднується з авторитаризмом. Організування - визначення задач, які необхідно виконати та осіб, що будуть їх виконувати;

групування завдань, створення структури звітності та визначення рівня прийняття організаційних рішень.

Принципи менеджменту – керівні настанови (правила), що регламентують реальну управлінську практику у будь-якій організації та формують вимоги до системи управління, визначаючи її функції, методи та організаційну структуру.

Процес – стійка, цілеспрямована сукупність взаємозалежних видів діяльності, які за визначеною технологією перетворюють входи у виходи, що представляють цінність для споживача.

Процесний підхід – розглядає управління як серію взаємозалежних безперервних рішень, виділяючи окремі бізнес процеси, їх споживачів, власників та постачальників.

Система - це деяка цілісність, яка складається з взаємозалежних частин, кожна з яких вносить свій внесок у характеристики цілого.

Системний підхід - метод досліджень, який полягає у вивченні об'єкту як системи, тобто сукупності елементів із урахуванням взаємних зв'язків та відношень між елементами системи.

Ситуаційний підхід - концентрується на ситуаційних розходженнях між організаціями й всередині самих організацій, намагається визначити, якими є значимі змінні ситуації і як вони впливають на ефективність організації.

Школа наукового управління – досліджувала можливості застосування наукових методів в організації праці робітників, приділяла особливу увагу нормуванню праці, визначенню системи винагород і покарань, відбору та навчанню робітників.

Школа людських стосунків - система поглядів на менеджмент, що досліджували переважно проблеми індивідуальної психології працівників організації.

Кількісний підхід - система поглядів на менеджмент, що розглядали управління як систему математичних моделей та процесів. В центрі уваги цієї школи знаходиться математична модель, за допомогою якої управлінську проблему можна відобразити (передати) у вигляді основних її цілей та взаємозв'язків.

Школа організаційної поведінки - система поглядів на менеджмент, що концентрували увагу на вивченні типів групової поведінки, на розумінні організації як складного соціального організму, який знаходиться під впливом певних уявлень, звичок, конфліктів, культурного оточення тощо.

Завдання для самостійної роботи до Теми 2:

Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення

Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Школа наукового управління. Класична (адміністративна) школа. Неокласична школа управління: школа людських стосунків і школа наук про поведінку. Характеристики підходів до управління: кількісний, системний, процесний і ситуаційний.

Передумови зародження менеджменту в Україні. Специфіка радянської системи управління. Сучасний стан і перспективи розвитку менеджменту в Україні.

1. У чому полягає сутність та передумови виникнення науки управління.

2. Існуючі парадигми менеджменту.
3. Розкрийте школи наукового управління.
4. Охарактеризуйте класичну (адміністративну) школу.
5. Охарактеризуйте неокласичну школу управління: школа людських стосунків і школа наук про поведінку.
6. Чим пов'язані між собою характеристики підходів до управління: кількісний, системний, процесний і ситуаційний.
7. Розкрийте передумови зародження менеджменту в Україні.
8. Яка специфіка радянської системи управління?
9. Охарактеризуйте сучасний стан і перспективи розвитку менеджменту в Україні
10. Різні школи наукового управління.

Індивідуальні завдання до Теми 2:

1. Підготувати тести з ключем відповідей в розрізі теми.

ТЕМА 3. ЗАКОНИ, ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРИНЦИПИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Семінарське заняття № 3 4 год.

План

1. Закони та закономірності менеджменту.
2. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації.
3. Класифікація принципів менеджменту.
4. Взаємозв'язок між принципами менеджменту
5. Науковий метод і знання.
6. Методи моделювання у менеджменті: вербальне, фізичне, аналогове, математичне.
7. Діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід.
8. Науковий, експертний, соціологічний методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.
9. Поняття функцій менеджменту.
10. Функції менеджменту як види управлінської діяльності.
11. Особливості формування функцій менеджменту.
12. Класифікація та характеристика функцій менеджменту.
13. Методологічні та спеціальні функції менеджменту.
14. Динамічний взаємозв'язок спеціальних і загальних функцій.
15. Механізм реалізації спеціальних функцій менеджменту на засадах використання загальних

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Модель – це представлення об'єкта, системи чи ідеї у певній формі, яка відрізняється від оригіналу.

Метод – спосіб досягнення визначеної мети, розв'язання конкретної задачі; сукупність прийомів або дій практичного чи теоретичного пізнання дійсності.

Науковий метод – це використання об'єктивних, відтворюваних і евристичних методів дослідження для встановлення характеристик досліджуваних об'єктів.

Евристика – наука, що вивчає творчу діяльність та наукові методи.

Евристичність – характеристика наукової гіпотези, коли відбувається передбачення нових, досі не відомих та не підтверджених фактів.

Відтворюваність – здатність об'єктів до повторення.

Спостереження – об'єктивне збирання й аналіз інформації стосовно даної проблеми чи ситуації.

Формулювання гіпотези – встановлення взаємозв'язку між компонентами проблеми;

Верифікація – перевірка наукової гіпотези на істинність.

Експертний метод дослідження - процедура оцінювання проблеми на основі узагальненої групової думки фахівців із певного питання (експертів).

Соціологічне дослідження – сукупність процедур, яка передбачає отримання достовірних даних і фактів про явища чи процеси в суспільстві (організації), які вивчають для їхнього подальшого використання в соціальному управлінні.

Опитування – це метод збору соціальної інформації про досліджуваний об'єкт під час безпосереднього (інтерв'ювання) або опосередкованого (анкетування) спілкування менеджера з респондентом.

Інтерв'ювання або інтерв'ю (англ. interview) – це бесіда, побудована за певним планом, що відбувається під час безпосереднього контакту особи, яка ставить питання (інтерв'юера) з особою, яка на них відповідає (респондентом) із обов'язковою фіксацією відповідей.

Анкетування (від фр. *enquete*) – метод дослідження, оснований на використанні слів у процесі спілкування (вербально-комунікативний метод), коли використовується спеціально оформлений список питань (анкета) для збору відомостей від респондента.

Аналіз (від грец. *αναλυσις* – розклад) – метод дослідження, який містить в собі вивчення предмету за допомогою уявного або реального розділення його на складові елементи (частини об'єкту, його ознаки, властивості, співвідношення).

Синтез (від грец. *συνθεσις* – поєднання, з'єднання, складання) – поєднання окремих складових предмету та відображення його як конкретної цілісності.

Експеримент - метод дослідження, при якому здійснюється управління ситуацією з метою перевірки на правдивість гіпотез про причинно-наслідкові зв'язки між явищами.

Закон - притаманні явищам реального світу тенденції зміни, руху та розвитку, які визначають загальні етапи та форми виникнення і самоорганізації систем, які розвиваються, у природі, суспільстві та духовній культурі людства.

Закономірність - послідовний прояв дії закону у реальному житті або найбільш важливі та повторювані у часі тенденції, що відображають стійкі зв'язки між елементами систем управління.

Принципи менеджменту – керівні настанови (правила), що регламентують реальну управлінську практику в будь-якій організації та формують вимоги до системи управління, визначаючи її функції, методи та організаційну структуру..

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення

1. Які Закони та закономірності менеджменту відомі?

2. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації.

3. Класифікація принципів менеджменту.

4. Охарактеризуйте взаємозв'язок між принципами менеджменту.

5. Назвіть функції менеджменту як види управлінської діяльності

6. В чому особливості формування функцій менеджменту

7. Класифікація та характеристика функцій менеджменту.

8. Методологічні та спеціальні функції менеджменту.

9. Сутність і класифікація методів менеджменту.

10. Механізм взаємодії методів, принципів і функцій менеджменту.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Підготувати тести з ключем відповідями в розрізі теми.

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТИ УПРАВЛІННЯ

Семінарське заняття № 4 2 год.

План

1. Пояснити, що таке організація та якими є характеристики сучасної організації.
2. Визначати рівні управління у сучасній організації.
3. Процес функціонування організації як системи.
4. Поняття зовнішнього та внутрішнього середовища.
5. Розрізняти фактори прямої і непрямой дії зовнішнього середовища.
6. Розрізняти організації за різними факторами.
7. Розуміти що таке неформальні організації та які методи існують по їх управлінню.
8. Види та організаційні форми підприємств.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: організація; рівні управління; процес функціонування організації; зовнішнє середовище; внутрішнє середовище; фактори прямої і непрямой дії зовнішнього середовища; фактори організації; неформальні організації; види форм підприємств; організаційні форми підприємств.

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

1. Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення
 1. Сутність організації та якими є характеристики сучасної організації.
 2. Назвіть рівні управління у сучасній організації.
 3. Яка основна мета управління у сучасній організації?
 4. Поняття зовнішнього та внутрішнього середовища.
 5. Назвіть основні фактори прямої і непрямой дії зовнішнього середовища.
 6. Основні принципи організації за різними факторами.
 7. Охарактеризуйте неформальні організації.
 8. Які методи існують по управлінню неформальними організаціями.
 9. Види та організаційні форми підприємств

Індивідуальні завдання до Теми 4:

1. Підготувати тести з ключем відповідями в розрізі теми.

ТЕМА 5. ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ

Семінарське заняття № 5 2 год.

План

1. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту.
2. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення.
3. Управлінський цикл.
4. Управлінські процедури: цілевизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотний зв'язок.
5. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, надійність.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: процес управління; функції, методи, управлінських рішень; категорії менеджменту; мета управлінського процесу; управлінський цикл; цілевизначення; інформаційне забезпечення; аналітична діяльність; вибір варіанту дій; реалізація рішення; зворотний зв'язок; безперервність; нерівномірність; циклічність; послідовність; надійність.

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:

1. Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення
 1. Дайте визначення процесу управління.
 2. Мета управлінського процесу.
 3. Учасники управлінського процесу.
 4. Управлінський цикл.
 5. Управлінські процедури цілевизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотний зв'язок
 6. Управлінські процедури цілевизначення.
 7. Управлінські процедури інформаційне забезпечення
 8. Управлінські процедури аналітична діяльність, вибір варіанту дій.
 9. Управлінські процедури реалізація рішення, зворотний зв'язок.
 10. Особливості процесу управління: безперервність.
 11. Особливості процесу управління: нерівномірність.
 12. Особливості процесу управління: циклічність.
 13. Особливості процесу управління: послідовність.
 14. Особливості процесу управління: надійність.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Підготувати тести з ключем відповідями в розрізі теми..

ТЕМА 6. Функція планування

Семінарське заняття № 6 2 год.

План

1. Пояснити зміст функції планування.
2. Назвати види планування.
3. Класифікувати плани організації за визначеними ознаками.
4. Розуміти послідовність процесу планування.
5. Описати головні елементи планування.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Горизонт планування - період часу, протягом якого має бути реалізований відповідний організаційний план.

Короткострокові плани - розраховані на період до одного року, довгострокові – плануються на період від трьох років та більше.

Середньострокові плани - орієнтовані на період від одного до трьох років.

Довгострокові плани - визначаються на період понад три роки.

Конкретні плани - містять описання визначених результатів робіт, перелік дій, що необхідно виконати для досягнення кожного результату, та встановлюють зв'язок між досягненням кожного проміжного результату із кінцевою метою організації.

Загальні плани - гнучкі, встановлюють лише основні орієнтири для їх виконавців, тоді як деталізація дій відбувається в залежності від ситуації.

План - низка попередньо обдуманих дій, об'єднаних послідовно для досягнення мети впродовж визначеного терміну часу.

Диверсифікація - розподілення сфер діяльності з метою мінімізації господарських ризиків.

Стагнація - нульове або від'ємне зростання економіки, збільшення безробіття та зменшення віддачі від капітальних інвестицій.

Заявлені цілі – офіційно декларовані результати діяльності, досягти яких прагне організація (принаймні на словах).

Фактичні цілі – ті результати діяльності, яких організація насправді прагне досягти, але не завжди розголошує їхній зміст (таємні або приховані цілі).

Бюджет - кількісний план розподілу ресурсів за окремими визначеними напрямками діяльності організації.

Бюджет витрат - інструмент планування майбутніх витрат на підтримання основних видів діяльності організації для забезпечення ефективності функціонування останньої.

Бюджет доходів - інструмент планування майбутніх доходів організації, у якому враховано дії конкурентів, вплив теперішніх витрат на майбутній розмір виторгу, очікуваний попит на продукцію (послуги) фірми та майбутню ціну надання послуг (продажу продукції).

Змінний бюджет - фінансовий план, який враховує витрати, що будуть змінюватися в залежності від обсягів виробництва.

Постійний бюджет – фінансовий план, який передбачає постійний рівень обсягів продажу або виробництва продукції.

Бюджетування - технологію планування, обліку, контролю й аналізу фінансових, інформаційних і матеріальних потоків, а також отриманих результатів.

Економічне планування – визначення економічних результатів діяльності підприємства на певний момент часу у майбутньому, розробка завдань, необхідних для досягнення цих результатів, аналіз можливих способів їх реалізації та ресурсного забезпечення.

Категорія – поняття, яке відображає універсальні властивості суспільно-економічних явищ і загальні закономірності розвитку соціотехнічних систем.

Ліквідація - повний розпродаж матеріальних запасів і активів організації.

Відсікання зайвого - ліквідація або продаж збиткових підрозділів чи видів діяльності.

Скорочення і переорієнтація - скорочення частини своєї діяльності в спробі збільшити прибутки або перейти до випуску нових видів продукції (надання нових видів послуг).

Робочі команди – формальні групи, які сформовані з взаємозалежних людей, які відповідають за досягнення поставленої мети.

Стратегічне планування являє собою набір дій і рішень керівництва, спрямованих на розробку специфічних стратегій, призначених для досягнення цілей організації.

Стратегія - детальний та комплексний план, призначений для забезпечення реалізації місії організації та досягнення її цілей.

Центри прибутку - центри відповідальності в організації, для яких здійснюється відокремлений облік витрат та доходів, а результати діяльності такого підрозділу оцінюються як різниця між його доходами та витратами.

НДДКР (науково-дослідницькі та дослідно-конструкторські роботи) – український відповідник R&D) – проведення фундаментальних та прикладних досліджень, розробка зразків нової продукції.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення

1. Пояснити зміст функції планування.
2. Назвати види планування.
3. Класифікувати плани в організації за визначеними ознаками.
4. Описати основні елементи планування.
5. Надати визначення поняття «цілі організації».
6. Характеризувати цілі організації.
7. Розрізняти цілі та завдання організації.
8. Класифікувати цілі та задачі організації.
9. Описати сутність управлінського дослідження сильних та слабких сторін організації.
10. Знати інструменти планування.
11. Розуміти зміст процесу постановки цілей: традиційного підходу та методу управління за цілями.
12. Надати визначення поняттям «стратегія» та «стратегічне планування».
13. Назвати види стратегій в організації.

14. Пояснити зміст політики, правил та процедур в організації.
15. Назвати види бюджетів в організації.
16. Знати етапи складання бюджету.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Підготувати тести з ключем відповідями в розрізі теми.

ТЕМА 7. ОРГАНІЗУВАННЯ, ЯК ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

Семінарське заняття № 7 2 год.

План

1. Описати зміст функції організування.
2. Надати визначення основних понять організаційної діяльності.
3. Назвати види робочих завдань.
4. Класифікувати технології організації та розуміти вплив технології на
5. структуру організації.
6. Надати визначення категоріям організаційних повноважень, функціональних
7. обов'язків, відповідальності.
8. Розрізняти управлінську та функціональну відповідальність.
9. Класифікувати організаційні повноваження.
10. Описати проблеми при делегуванні повноважень.
11. Надати визначення поняття «децентралізація».
12. Класифікувати організаційні структури управління.
13. Розуміти відмінності між централізованими та децентралізованими
14. організаційними структурами управління.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Делегування - передача повноважень і відповідальності за виконання завдання, засіб, за допомогою якого керівництво встановлює відносини між рівнями повноважень.

Повноваження - сукупність взаємозалежних обов'язків, відповідальності, прав, якими наділяється менеджер для виконання своєї ролі в процесі управління організацією

обов'язок - це сукупність спеціалізованих робіт, яку менеджер, що обіймає певну посаду, повинен виконувати для досягнення конкретної цілі;

відповідальність - це зобов'язаність виконувати поставлені завдання та відповідати за якість їх виконання;

права - це можливості менеджера, що обіймає певну посаду, використовувати ресурси у процесі виконання своїх обов'язків, а також відповідальність за невикористання цих можливостей

Влада - реальна здатність діяти і впливати на ситуацію. Можна мати владу, але не мати повноважень.

Єдиноначальність - один начальник на n підлеглих

ВИДИ ПОВНОВАЖЕНЬ: лінійні та функціональні:

ЛІНІЙНІ – наділяються лінійні керівники, які мають право розподіляти ресурси і використовувати знання й вміння своїх підлеглих у процесі досягнення закріплених за ними завдань (утворення скалярного ланцюга)

ФУНКЦІОНАЛЬНІ – забезпечують обґрунтування та вироблення ефективних управлінських рішень, а також дають право контролю за окремими видами діяльності інших підрозділів

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ – це сукупність організаційно впорядкованих відносин і зв'язків між ланками та рівнями управління

ТИПИ СТРУКТУРНОЇ ПОБУДОВИ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЯМИ:
 лінійна; функціональна; лінійно-функціональна (лінійно-штабна); раціональної бюрократії; дивізійна; проектна; матрична; програмно-цільова.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

Підготувати відповіді на запитання для творчого обговорення

1. Яка роль організації як функції менеджменту?
2. Що таке відповідальність, повноваження та їх делегування?
3. Яка роль організаційної структури управління?
4. Які принципи потрібно враховувати при проектуванні організаційних структур?
5. У чому переваги та недоліки лінійної структури управління?
6. Які переваги і недоліки функціональної структури управління?
7. Які переваги та недоліки систем управління за проектом?
8. Які переваги і недоліки матричної структури управління?
9. Перерахуйте основні принципи організації.
10. Яке значення норм керованості?

Індивідуальні завдання до Теми 7:

1. Підготувати тести з ключем відповідями в розрізі теми.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	
1	Процес управління Ділова гра «Комп'ютери»	
2	Планування як загальна функція менеджменту Ефективність у менеджменті Ділова гра «Центр прибутку»	
3	Організування як загальна функція менеджменту Регулювання і контролювання як загальні функції менеджменту Ділова гра «Робочий день менеджера»	
4	Інформація та комунікації у менеджменті Керівництво та лідерство «Промова короля»	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	
1	Сутність, роль та методологічні основи менеджменту	
2	Історія розвитку менеджменту	
3	Закони, закономірності та принципи менеджменту	
4	Процес управління	

№ з/п	Назва теми	
5	Планування як загальна функція менеджменту	
6	Організування як загальна функція менеджменту	
7	Мотивування як загальна функція менеджменту	
8	Регулювання і контролювання як загальні функції менеджменту	
9	Інформація та комунікації у менеджменті	
10	Керівництво та лідерство	
11	Ефективність у менеджменті	

Індивідуальні завдання

Теми індивідуальних завдань визначаються викладачем з практики та повідомляються студентам не пізніше, ніж за тиждень до проведення семінарського заняття. Якщо індивідуальне завдання міститиме ознаки плагіату, то завдання не зараховується, а його виконавець втрачає право на отримання оцінки за результатами поточного контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні нормативні акти:

1. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>.
2. Шатун В.Т. Основи менеджменту: Навч. посіб.. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 376 с. lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/191/1.pdf

Підручники:

1. Андрушків Б. М. Основи менеджменту: підруч. / Б. М. Андрушків, О. Є. Кузьмін; Л : Світ, 1995. – 296 с.
2. Мескон М.Х. Основы менеджмента /М.Х.Мескон та ін; М.: Вильямс, 2008. — 672 с.
3. Осовська Г.В. Основи менеджменту Практикум; навч. посіб. /Г.В. Осовська, І.В. Копитова; К.: Кондор, 2005. – 581 с.
4. Хміль Ф.І. Практикум з менеджменту організацій: навч. посіб. / Ф.І. Хміль; Л. Магнолія 2006, 2008. – 333 с.
5. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: підруч. / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с.
6. Фомичев А.Н. Административный менеджмент / А.Н. Фомичев. – М.: Издат. Дом Дашков и Ко, 2006. – 228 с.
7. Райченко А.В. Административный менеджмент: учебник / А.В. Райченко. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 416 с.
8. Гордієнко Л.Ю. Адміністративний менеджмент : [навч. посіб.] / Л.Ю. Гордієнко, Л.Г. Шемаєва. – Х.: ХНЕУ, 2006. – 211 с.

9. Керівництво організацією: навч.посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, І.С. Процик. – Л.: Вид-во нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2008. – 244 с.
10. Барінов В.А. Организационное проектирование: учебник / В.А. Барінов. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 399 с.
11. Веснин В.Р. Менеджмент: учебник / В.Р. Веснин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби; Изд-во Проспект, 2006. – 504 с.
12. Виханский О.С. Менеджмент / О.С. Виханский, А.И. Наумов. – М., 2003. – 528 с.
13. Менеджмент: теорія і практика: навч.посіб. / А.А. Мазаракі, Г.Є. Мошек, Л.А. Гомба та ін. – К.: Атіка, 2007. – 564с.
14. Райчекно А.В. Общий менеджмент / А.В. Райченко. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 384 с.
15. Гаркавенко, С.С. Маркетинг. Підручник [Текст] / С.С. Гаркавенко. – 5-те вид. доп. – Київ: Лібра, 2007. – 720 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи. / Б.Будзан;— К.:Основи, 2001. 349 с.
2. Друкер П.Ф. Практика менеджмента: уч. пос. / П.Ф. Друкер.— М.: Вильямс, 2000. — 398 с.
3. Ковтун О.І. Стратегія підприємства [Текст]: навч. посіб. / О.І. Ковтун – Львів: «Новий Світ-2000», 2005. – 388 с.
4. Карпов А.В. Психология менеджмента : учебное пособие / А.В. Карпов. – М. : Гардарики, 2000. – 584 с.
5. Бесєдін М. О. Основи менеджменту: навч. посіб. / М. О. Бесєдін; К.: ЦУЛ, 2005. – 528 с.
6. Керівництво організацією: навч.посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, І.С. Процик. – Л.: Вид-во нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2008. – 244 с.
7. Новіков Б.В. Основи адміністративного менеджменту : навч. посіб. / Б.В. Новіков, Г.Ф. Сініюк, П.В. Круш. – К. : Центр навч. л-ри, 2004. - 560 с.
- 8.

Монографії та інші наукові видання:

1. Айзексон В. Стів Джобс / В. Айзексон // Пер. з англ. Н. Гербіш, О. Кравчук, Л. Крупницький, Л. Третьяченко-Реннер.— К.: Брайт Стар Паблішинг, 2012.— 608 с.
2. Бирн Д.Л. Мои годы в GE / Д.Л. Бирн, Д. Уэлч / Пер с англ. Ю. Корнилович.— М.: Манн, Иванов и Фербер.— 2007.— 528 с.
3. Коллинз Д. От хорошего к великому: Почему одни компании совершают прорыв, а другие нет... / Д. Коллинз; пер. с англ. [П. Павловского]. 9-е изд.— М.: Манн, Иванов и Фербер, 2011.— 320 с.

4. Маслоу А.Г. Мотивация и личность.— СПб: Евразия, 1999.— 478 с.
5. Якокка, Л. (с Новаком, У.) Карьера менеджера / Л. Якокка (с У. Новаком ; пер. с англ. С.Э. Борич. 3-е изд.— Мн.: Попурри, 2007.— 544 с. + 16 с. вкл.

Інші джерела:

1. Асташкина И. Стратегический менеджмент [Электронный ресурс] / И. Асташкина. – Режим доступа : <http://www.inventech.ru/lib/>
2. Слиньков В.Н. Свод документов в административном делопроизводстве менеджмента бизнеса / В.Н. Слиньков. – СПб.: Алерта, 2002. – 886 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://portal.rada.gov.ua/> - Офіційний портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua/> - Офіційне представництво Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - Урядовий портал
4. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, мета та функції менеджменту.
2. В чому полягає специфіка та багатогранність зміст об'єкту і предмету вивчення Менеджменту?
3. Охарактеризуйте взаємозв'язок між управлінням і менеджментом.
4. Менеджери та підприємці: від консерватизму до інтрапренерства
5. Охарактеризуйте системи підготовки менеджерів у світі, опишіть зв'язки.
6. Охарактеризуйте характеристики сучасної організації. Як це явище проявляється на регіональному рівні?
7. Порівняйте ролі менеджерів в організації, виокремлюючи при цьому науковий доробок кожного.
8. Надайте характеристику методам моделювання у менеджменті: вербальне, фізичне, аналогове, математичне.
9. Надайте характеристику діалектичному, конкретно-історичному, системному підходу.
10. Назвіть основні наукові методи, які використовуються в процесі дослідження Менеджменту.
11. У чому полягає сутність та передумови виникнення науки управління.
12. Існуючі парадигми менеджменту.
13. Розкрийте школи наукового управління.
14. Охарактеризуйте класичну (адміністративну) школу.
15. Охарактеризуйте неокласичну школу управління: школа людських

стосунків і школа наук про поведінку.

16. Чим пов'язані між собою характеристики підходів до управління: кількісний, системний, процесний і ситуаційний.

17. Розкрийте передумови зародження менеджменту в Україні.

18. Яка специфіка радянської системи управління?

19. Охарактеризуйте сучасний стан і перспективи розвитку менеджменту в Україні

20. Які Закони та закономірності менеджменту відомі?

21. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації.

22. Класифікація принципів менеджменту.

23. Охарактеризуйте взаємозв'язок між принципами менеджменту.

24. Назвіть функції менеджменту як види управлінської діяльності

25. В чому особливості формування функцій менеджменту

26. Класифікація та характеристика функцій менеджменту.

27. Методологічні та спеціальні функції менеджменту.

28. Сутність і класифікація методів менеджменту.

29. Механізм взаємодії методів, принципів і функцій менеджменту.

30. Сутність організації та якими є характеристики сучасної організації.

31. Назвіть рівні управління у сучасній організації.

32. Яка основна мета управління у сучасній організації?

33. Поняття зовнішнього та внутрішнього середовища.

34. Назвіть основні фактори прямої і непрямой дії зовнішнього середовища.

35. Основні принципи організації за різними факторами.

36. Охарактеризуйте неформальні організації.

37. Які методи існують по управлінню неформальними організаціями.

38. Види та організаційні форми підприємств

39. Пояснити зміст функції планування.

40. Назвати види планування.

41. Класифікувати плани в організації за визначеними ознаками.

42. Описати основні елементи планування.

43. Надати визначення поняття «цілі організації».

44. Характеризувати цілі організації.

45. Розрізняти цілі та завдання організації.

46. Класифікувати цілі та задачі організації.

47. Описати сутність управлінського дослідження сильних та слабких сторін організації.

48. Знати інструменти планування.

49. Розуміти зміст процесу постановки цілей: традиційного підходу та методу управління за цілями.

50. Надати визначення поняттям «стратегія» та «стратегічне планування».

51. Назвати види стратегій в організацій.

52. Пояснити зміст політики, правил та процедур в організації.

53. Назвати види бюджетів в організації.

54. Знати етапи складання бюджету.
55. Яка роль організації як функції менеджменту?
56. Що таке відповідальність, повноваження та їх делегування?
57. Яка роль організаційної структури управління?
58. Які принципи потрібно враховувати при проектуванні організаційних структур?
59. У чому переваги та недоліки лінійної структури управління?
60. Які переваги і недоліки функціональної структури управління?
61. Які переваги та недоліки систем управління за проектом?
62. Які переваги і недоліки матричної структури управління?
63. Перерахуйте основні принципи організації.
64. Яке значення норм керованості?